

Samenvatting Wijkgemeenteavond		Datum: 5 juni 2024 Aanvang: 20.00 uur Locatie: Petrakerk	
Aanwezig	Tenminste 50 gemeenteleden.		
Verslag	Joop van Schuppen.		
Agenda	Onderdeel		
1.	a. Opening door Ton Keijman, voorzitter van de wijkkerkenraad Ton opent de avond en geeft aan dat deze avond is georganiseerd om de gemeenteleden bij te praten over de stand van zaken m.b.t. het orgel. Voor deze avond is de volgende agenda samengesteld: 1. Opening en zingen lied 150a, de verzen 1,3 en 4 2. De rol van het orgel in de kerkmuziek 3. De techniek van het orgel 4. Het besluitvormingsproces 5. Het CvK-advies 6. Gelegenheid voor het stellen van vragen. 7. Sluiting en zingen lied 248, der verzen 1 t/m 4		
2.	De rol van het orgel in de kerkmuziek: Guus Fennema Guus neemt ons m.b.v. een power-pointpresentatie mee in de geschiedenis van de kerkmuziek. Rode draad is dat de kerkmuziek en de bijbehorende zang zeer belangrijk is om God te eren. De kerkmuziek heeft zich vanaf de Bijbelse tijden, via de middeleeuwen, de reformatie(renaissance) en de daaropvolgende eeuwen van verandering uiteraard ontwikkeld naar wat wij nu in de 21 ^e eeuw ervaren. We kennen nu het liedboek (2013), we hebben aandacht voor verschillende muzikale invloeden zoals Hemelhoog, Opwekking, SELA en popmuziek. Er zijn tegenwoordig Praisebands en sommige nieuwe liederen vragen ook om andere begeleidingsinstrumenten. We zoeken naar een vorm van 'Verbindend vieren'. Bij dat alles speelt het orgel nog steeds een belangrijke rol vanwege draagkracht, veelzijdigheid en veelkleurigheid van dit instrument. Ook wordt er nog steeds veel nieuwe kerkmuziek voor een orgel geschreven. Kortom: voor het orgel is er in de eredienst nog steeds een belangrijke rol te vervullen.		
3.	De techniek van het orgel: Ytsen Wielstra Ytsen neemt ons m.b.v. een power-pointpresentatie mee in de techniek en opbouw van het orgel. Het orgel in de Petrakerk is in 1963 gebouwd door de firma Verschueren. Het is een mechanisch orgel met sleepladen, 22 registers, een tremulant en 1404 pijpen. Een tremulant is een apparaat op een pijporgel dat de windtoevoer naar de pijpen van een of meer divisies varieert. Dit zorgt ervoor dat hun amplitude en toonhoogte fluctueren, waardoor een tremolo- en vibrato-effect ontstaat. De huidige problemen hebben te maken met de windtoevoer. Het blijkt dat er gaten zitten in de windlade, waardoor het voor de ventilator moeilijker is om de benodigde luchtdruk op te brengen. De ruis die je soms kunt horen bij het bespelen van het orgel ontstaat door het (veel) te hard moeten werken van de ventilator. Om het huidige probleem op te lossen is het dus nodig dat de windlade wordt gerepareerd. Daarnaast is het uiteraard ook nodig om de andere onderdelen van het orgel een grote onderhoudsbeurt te geven (frequentie groot onderhoud: 25 – 40 jaar).		
4.	Het besluitvormingsproces: Adri Cardol Adri neemt ons via een tijdlijn mee in het besluitvormingsproces m.b.t. het orgel. • 1 oktober 2020: De eerste offerte voor groot onderhoud en advies over de staat van het orgel; groot onderhoud was toen wenselijk maar niet direct noodzakelijk.		

- Januari 2021: second opinion gevraagd aan Jaap Jan Steensma;
De conclusie in het advies van Jaap Jan Steensma was dat het orgel van de Petrakerk een waardevol instrument is, dat zijn onderhoud nodig heeft en verdient.
Het CvK besloot toen echter het onderhoud uit te stellen omdat het wenselijk en niet noodzakelijk was en omdat er op dat moment een ander groot project aan de orde was, het aanbrengen van nieuwe dakbedekking en isoleren van de platte daken en het reconstrueren van de hemelwaterafvoer en als gevolg daarvan het herinrichten van de binnentuin.
- 10 november 2023: Advies firma Verschuieren gevraagd
Het begon op te vallen dat de windvoorziening van het orgel meer geluid maakte dan we gewend waren. De firma Verschuieren is uitgenodigd om te kijken of we dit konden laten repareren. Helaas bleek dat in het leer van de windbalgen vuistgrote gaten zaten. En omdat die aan de onderzijde van de windlade zitten moet die eruit om erbij te kunnen en dan moeten ook alle pijpen er af, etc. Kortom het onderhoud is nu niet langer wenselijk maar noodzakelijk. Er is een offerte opgevraagd.
- Om orgelbegeleiding te kunnen garanderen is een zogenaamd Unit-orgel als back-up in de kerkzaal geplaatst.
- Periode februari-maart 2024: Verzamelen van informatie.
 - A.g.v. de monumentenstatus van het orgel: Van gemeente Veenendaal begrepen we dat het voornamelijk om de kast gaat, of het orgel bespeelbaar is, is in dat kader minder belangrijk.
 - We hebben een bezoek gebracht aan de firma Verschuieren om te overleggen over de offerte, wat is er echt nodig en waar en in welke mate kunnen we helpen met vrijwilligers.

Offerte Verschuieren

	Uren	Materiaal/ materiaal	Reis en verblijf	Totaal	Korting bij inzet vrijwilligers	Zie toelichting
0 Voorwerk	0,0	€ -	€ -	€ -	€ -	
1 Demontage	94,0	€ 155,00	€ 1.716,00	€ 8.451,00	€ 2.112,75 *	
2 Orgelkast	17,0	€ 256,00	€ 180,00	€ 1.626,00	€ -	
3 Windvoorziening	82,0	€ 935,00	€ 180,00	€ 6.855,00	€ -	
4 Windladen	8,0	€ 130,00	€ -	€ 690,00	€ -	
5 Mechaniek	20,0	€ 71,50	€ 180,00	€ 1.651,50	€ -	
6 Claviatuur	31,0	€ 600,50	€ 180,00	€ 2.950,50	€ -	
7 Pijpwerk	114,0	€ 620,00	€ -	€ 8.600,00	€ 1.596,00 **	
8 Montage	110,0	€ 910,00	€ 2.076,00	€ 10.686,00	€ -	
9 Intonatie en stemming	80,0	€ -	€ 1.356,00	€ 6.956,00	€ 695,60 ***	
	556,00	€ 3.678,00	€ 5.868,00	€ 48.466,00	€ 4.404,35	
BTW 21%				€ 10.177,86	€ 924,91	
Totaal				€ 58.643,86	€ 5.329,26	

Protestantse Gemeente → 14 weken € 53,314,60

NB: Het benodigde bedrag voor het onderhoud en reparatie bedraagt €53.314,60, waarbij de arbeidsuren (556) de belangrijkste kostenpost zijn. We moeten rekenen op een hersteltijd van circa 14 weken, waardoor er ook reis- en verblijfskosten ontstaan. De korting m.b.t. de inzet van vrijwilligers is terug te vinden in de rechter kolom. Hieronder is nog informatie gegeven over een mogelijke uitbreiding van de offerte.

Offerte opties

Optie	Uren	Materiaal/ materiaal	Reis en verblijf	Totaal	Korting bij inzet vrijwilligers	Zie toelichting
* Speeltafel schuren/lakken	64	€ 97,50	€ 1.038,00	€ 5.615,50	€ 5.615,50 ****	
* Magazijnbalg beleren	60	€ 217,50	€ -	€ 4.417,50	€ -	
	124,00	€ 315,00	€ 1.038,00	€ 10.033,00	€ 5.615,50	
BTW 21%				€ 2.106,93	€ 1.179,26	
Totaal				€ 12.139,93	€ 6.794,76	

* Korting indien hulp bij aanpakken onderdelen en inpakken
 ** Korting indien hulp bij schoonmaken pijpen (delicaat werk!)
 *** Korting bij stembelp aan klavier
 **** Kan geheel in eigen beheer (schuren, lakken, etc.)

	- We hebben Jaap Jan Steensma gevraagd een vooronderzoek te starten naar de mogelijkheid van externe fondsen. • 13 april 2024: Vergadering wijkkerkenraad m.b.t. een verzoek tot reparatie. Met behulp van voorgaande informatie heeft de WKR in de vergadering van 13 april besloten het CvK te vragen een advies uit brengen aan de AK om de middelen ter beschikking te stellen en om de firma Verschuieren een definitieve opdracht te geven. Het besluit van de WKR is gebaseerd op de volgende overwegingen: Overwegingen van de wijkkerkenraad 1. Het orgel vervult nu, en ook in de komende jaren, een onmisbare rol bij het begeleiden van de gemeentezang. Hoewel we als wijkgemeente bezig zijn met vernieuwingen in de eredienst, waarbij ook andere muziek dan het orgel wordt ingezet, is de rol van het orgel vooralsnog niet weg te denken. 2. De kwaliteit van het Verschuieren orgel is zodanig dat het, naar de mening van deskundigen, "een waardevol instrument, dat zijn onderhoud nodig heeft en verdient." (Jaap Jan Steensma van orgeladvies.nl) 3. Er zijn geen haalbare alternatieven voor de reparatie: a. Vervangen door een vergelijkbaar orgel wordt beperkt door de monumentale status, de verwachte opbrengst bij verkoop en de kosten van aankoop en plaatsing. b. Digitalisering, gebaseerd op een kostenindicatie van Global <u>Organ</u> Group uit juli 2023 zijn de kosten daarvan minimaal gelijk aan de kosten van reparatie. Daarnaast is vastgesteld dat er geen draagvlak is onder de organisten voor digitalisering, zal toestemming verkregen moeten worden van de gemeente Veenendaal en het CCBB van de PKN. In de vergadering van 30 april heeft het CvK dat advies uitgebracht. (Zie punt 5). • 5 juni 2024: Gemeenteavond In dit hele proces is het horen van de gemeenteleden ook een belangrijk onderdeel om eventuele vragen en opmerkingen mee te kunnen wegen. • 13 juni 2024: AK-vergadering over het verzoek tot reparatie. Financiering reparatie en groot onderhoud: 1. De totale kosten bedragen: €53.314,60 gebaseerd op maximale en succesvolle inzet van vrijwilligers. <i>NB: Het beleren van de magazijnbalg is een optie, nu niet nodig. Op een later tijdstip is deze balg eenvoudig te bereiken, kosten €5.345,18.</i> 2. Voor de begeleiding van het traject wordt gebruik gemaakt van de dienst van Jaap Jan Steensma van Orgeladvies.nl. De totale, maximale kosten, bedragen €4.300,10. 3. Er wordt €25.000,00 onttrokken aan de orgelfonds reserve (€36.000,00). 4. Er is een proces van externe fondsenwerving in gang gezet. Verwachte opbrengst: €5.000,00 - €10.000,00. 5. Na de zomer worden financiële acties gepland, doelstelling €28.000,00. <i>Denk aan acties zoals: 'adopteer een orgelpijp', 1404 x €20,00</i>
5.	Het CvK advies: Daniël Feenstra Daniël geeft aan dat het CvK positief adviseert op het verzoek van de WKR m.b.t. de reparatie van het orgel en het gelijktijdig uitvoeren van het benodigde groot onderhoud. Het CvK adviseert derhalve om voor de financiering van dit project €25.000,00 beschikbaar te stellen uit de reservering en het resterende bedrag op te vangen met acties en maatregelen. Het CvK onderbouwt dit advies met de volgende overwegingen: • Een verwachte negatieve exploitatie voor de komende jaren; <i>NB: We verwachten een tekort van meer dan €180.000,00.</i> • Er is een reservering voor het orgel beschikbaar, echter niet voldoende; • Vanuit voorzichtigheid willen we de reservering niet volledig benutten; • Derhalve zijn er acties nodig voor een bedrag van € 28.000,00.

Het CvK vat e.e.a. samen met het volgende financiële overzicht:

Financieel overzicht

Omschrijving	Ontvangsten	Uitgaven	Maximaal
Offerte Verschueren bij inzet vrijwilligers		€ 53.314,60	
Externe adviseur		€ 4.300,10	
Onttrekking reserve	€ 25.000,00		€ 36.000,00
Opbrengst fondsenwerving	€ 5.000,00		€ 10.000,00
Financiële acties	€ 28.000,00		
	€ 58.000,00	€ 57.614,70	
Optie, beleren magazijnbalg		€ 5.345,18	
		€ 62.959,88	

6. Gelegenheid tot het stellen van vragen:

Vraag 1:

De gemeente Veenendaal heeft besloten om de Petrakerk de monumentstatus te geven. Waarom draagt de gemeente Veenendaal dan niet bij om de kosten te dekken?

Antwoord:

Er zijn wel mogelijkheden om via de gemeente Veenendaal subsidie aan te vragen. We gaan dat ook zeker proberen. Het zijn echter geringe bedragen die beschikbaar worden gesteld (in de orde van grootte van een paar duizend euro).

Vraag 2:

Mijn vraag gaat niet direct over het orgel, maar over het beleid wat er wordt gevoerd m.b.t. toekomstige kosten voor alle zaken die voor ons als kerk belangrijk zijn. Kortom is er beleid in gang gezet om te voorkomen dat er allerlei acties moeten worden opgezet om aan het benodigde geld te komen?

Antwoord:

Het CvK is bezig om daar beleid op te ontwikkelen. We hebben een inventarisatie gehouden over wat we in beide wijken aan reserveringen zouden moeten doen, met name t.a.v. de roerende zaken. We spreken ook af wanneer deze zaken vervangen moeten worden, zodat we kunnen bepalen welke reservering we moeten doen.

We moeten echter ook niet onderschatten dat een actie voor een concreet doel kan bijdragen aan ons gemeenschapsgevoel en saamhorigheid. Het is daarom misschien wenselijk om daar een mix in te zoeken en niet alles te voorzien uit de algemene middelen.

Vraag 3:

Wanneer is de laatste groot onderhoudsbeurt geweest?

Antwoord:

Dat was in 1999, dus circa 25 jaar geleden. De kosten waren toen circa 35.000,00 gulden.

Vraag 4:

Allereerst complimenten voor dit weldoordachte voorstel.

Wachten we met de uitvoering tot we het benodigde geld bij elkaar hebben of vragen we de algemene kerkenraad (AK) om een positief besluit te nemen in het vertrouwen dat de financiële kant wel op orde komt?

Antwoord:

Dat laatste is het geval. Voor vanavond willen we graag de mening van de gemeente horen om dan aanstaande maandag tijdens de geplande WKR-vergadering het definitieve verzoek aan de AK te kunnen opstellen. Woensdag 12 juni staat dit onderwerp op de agenda van de AK. Bij een positief besluit is het

streven om het 3^e kwartaal met dit project te beginnen, zodat het orgel weer beschikbaar is tijdens de kerstperiode.

Vraag 5:

Ik heb een vraag aan de organisten. Nu het orgel toch uit elkaar gaat hebben jullie misschien de wens om een extra register in te bouwen, zodat het orgel nog meer mogelijkheden krijgt? Het zou misschien mooi zijn om ons orgel uit te breiden met een 16-voet-toonwerk bij de pedalen.

Antwoord:

Guus antwoordt namens de organisten dat zij best wel weten welke registers ze erbij zouden willen hebben. Het is echter niet noodzakelijk voor onze doelstellingen t.a.v. het inzetten van het orgel tijdens de eredienst. We zijn dus tevreden met de mogelijkheden van ons orgel.

Vraag 6:

Waarom heeft de WKR geen gemeenteavond georganiseerd m.b.t. het onderwerp monumentstatus voor de Petrakerk?

Antwoord:

De WKR heeft dat niet gedaan, omdat dit een onderwerp voor de AK was om te behandelen. Er zijn veel mensen mee bezig geweest.

Vraag 7:

Op een vorige gemeenteavond heb ik begrepen dat we 2,2 miljoen euro op de spaarrekening hebben staan. Waarom gebruiken we niet een deel van dit bedrag (€30.000,00) om de financiering van het orgel rond te krijgen?

Antwoord:

Deze optie hebben we niet in onze overwegingen meegenomen. We hebben een behoorlijk bedrag op de rekening staan, maar daar moeten we best zuinig mee om gaan. We verwachten immers dit jaar al een tekort te zullen hebben van circa €170.000,00 en dan wordt het genoemde spaarbedrag snel minder.

Vraag 8:

Staat het offertebedrag vast, of zitten er nog open eindjes in?

Antwoord:

Het bedrag staat vast, maar het is wel belangrijk dat we zo snel mogelijk beginnen. Loonkosten zijn immers afhankelijk van de afgesloten CAO voor orgelbouwers en dat hebben we uiteraard niet in de hand.

Vraag 9:

Zou het niet verstandig zijn om de genoemde optie voor het beleren van de magazijnbalg direct uit te voeren? Uitstel zal immers op termijn ook duurder uitpakken.

Antwoord:

Het is gebleken dat de extra kosten bij uitstel minimaal zullen zijn. Als de opbrengst van de acties meevalt, dan zullen we dit gaan inzetten om de magazijnbalg te laten beleren.

Vraag 10:

Wordt dit orgel wel eens gebruikt voor opleiding van organisten? Mogelijk kunnen we daar ook geld mee genereren?

Antwoord:

Guus vertelt dat het orgel in zijn jeugd is verhuurd aan de muziekschool. Hij heeft daar zelfs gebruik van kunnen maken. Momenteel wordt het orgel niet gebruikt om organisten op te leiden. Guus zou het belangeloos willen doen.

Vraag 11:

Is er ook gekeken naar alternatieven voor het ondersteunen van de gemeentezang? Circa €60.000,00 voor de reparatie van het orgel is immers veel geld en je kunt je afvragen of we met deze investering meer jeugd in de kerk zullen krijgen?

	<u>Antwoord:</u> We hebben gekeken naar de mogelijkheid van een digitaal orgel, maar dat bleek ongeveer even duur te zijn. De organisten zijn niet enthousiast over een digitale oplossing. Ook zullen we door de monumentale status het orgel altijd moeten laten staan. Uiteraard zijn er ook andere instrumenten mogelijk. Laatst hebben we nog met een combo opgetreden om de gemeentezang te ondersteunen. Echter niet alle liederen die wij zingen zijn ook geschikt voor bands of voor het orgel. Die mengvorm zorgt ervoor dat we beide mogelijkheden kunnen en willen inzetten. Het vraagt ook best veel tijd om de muziek geschikt te maken voor alle partijen (instrumenten) die meespelen. Iemand merkt op dat de veelkleurigheid in muzikale begeleiding in de Petrakerk hem erg tegenvalt. Voor misschien wel 99 % wordt het orgel ingezet en slechts zeer sporadisch is er ruimte voor een ander instrument. Het mag bijvoorbeeld best wel eens vaker de piano zijn. Kanttekening: In onze gemeente is het aantal muzikanten beperkt. We kunnen niet elke week andere muzikanten inzetten. Het is niet alleen het orgel, maar we hebben ook te maken met de structurele organisatie daaromheen. <u>Vraag 12:</u> Ons orgel is 61 jaar oud en gedurende deze periode is er één keer groot onderhoud uitgevoerd. Als we nu de reparatie uitvoeren dan kunnen we weer 25 -30 jaar vooruit. Daarom: altijd repareren. <u>Antwoord:</u> Het orgel zal de komende jaren een belangrijke plek innemen tijdens de eredienst. Daarnaast moeten we ons inzetten om ook andere vormen van muzikale begeleiding mogelijk te maken. Momenteel wordt de piano redelijk frequent gebruikt en ook de cantorij draagt regelmatig haar steentje bij. En laten we ook de band niet vergeten. <u>Vraag 13:</u> Vooraf wil ik zeggen dat ik n.a.v. deze avond met een positief gevoel naar huis ga. Dat heeft een paar redenen. Ten eerste ben ik blij dat het orgel niet fundamenteel veranderd gaat worden. Er is een goed financieel overzicht gemaakt. De kosten vallen mij enorm mee, omdat ik had verwacht dat de reparatie circa €100.000,00 zou gaan kosten. Ik heb 1 kanttekening, namelijk dat het me tegenvalt dat voor de financiering niet een deel van onze spaarrekening wordt gebruikt. <u>Antwoord:</u> Bedankt voor de opmerking. Aan de andere kant kan het ook verbindend zijn om gezamenlijk actie te voeren. Tenslotte wordt door een gemeentelid opgemerkt dat door het oprichten van een stichting het mogelijk is om toekomstige kosten onder te brengen in een orgelfonds, wat ook prima zou passen bij de monumentale status van ons orgel. Het wordt dan ook eenvoudiger om schenkingen te doen.
7.	Sluiting Ton bedankt eenieder voor zijn of haar aanwezigheid. Het is fijn om te merken dat er toch zoveel gemeenteleden voor dit onderwerp belangstelling hebben. We gaan er mee verder en hopelijk kunnen we volgens planning over een poosje weer beschikken over ons gerepareerde orgel. Ton leest voor ons een tekst van André Troost: Trouwe God, wij zijn veilig in uw handen. We sluiten af met het zingen van lied 248, de verzen 1 t/m 4.